

COMMISSION DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN

SÉANCE DU MERCREDI 10 JUILLET 1996
VERGADERING VAN WOENSDAG 10 JULI 1996

SOMMAIRE :

DEMANDE D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «les congés des militaires en Bosnie et en Croatie et les risques potentiels d'importation du virus de l'immunodéficience humaine».

Orateurs : **M. Goris, M. Poncelet**, ministre de la Défense nationale, p. 348.

INHOUDSOPGAVE :

VRAAG OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «de verlofregeling van de militairen in Bosnië en Kroatië en de mogelijke gevaren voor de import van het Human Immunodeficiency Virus».

Sprekers : **de heer Goris, de heer Poncelet**, minister van Landsverdediging, blz. 348.

PRÉSIDENCE DE MME SÉMER
VOORZITTERSCHAP VAN MEVROUW SEMER

La séance est ouverte à 15 h 40 m.

De vergadering wordt geopend om 15 h 40 m.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER GORIS AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE VERLOFREGELING VAN DE MILITAIRES IN BOSNIE EN KROATIE EN DE MOGELIJKE GEVAREN VOOR DE IMPORT VAN HET HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. GORIS AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LES CONGÉS DES MILITAIRES EN BOSNIE ET EN CROATIE ET LES RISQUES POTENTIELS D'IMPORTATION DU VIRUS DE L'IMMUNODÉFICIENCE HUMAINE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «de verloffregeling van de militairen in Bosnië en Kroatië en de mogelijke gevaren voor de import van het Human Immunodeficiency Virus».

Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mevrouw de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn aanwezigheid. Het was geen eenvoudige zaak om in deze zwaar belaste periode vlak voor het reces een afspraak met de minister vast te leggen. Ik verheug er mij dus over dat ik vandaag dan toch nog mijn vraag om uitleg kan stellen.

Graag kreeg ik meer duidelijkheid over de verloffregeling van onze manschappen in Bosnië en in Kroatië. In totaal zijn er ongeveer 1 250 Belgische militairen gelegerd, 900 onder het VN-bevel in de Baranja, Oost-Slavonië, en 350 onder IFOR-bevel in Bosnië, een troepenmacht die ik samen met de minister heb mogen bezoeken.

Tijdens dat bezoek aan de Beluga-groep in Joegoslavië werd het probleem geschetst van het verplicht opnemen van het verlof in de *mission area* voor militairen met een opdracht van vier maanden. Militairen met een opdracht van zes maanden mogen daarentegen van een verlof buiten de *mission area* genieten en kunnen dus, indien zij dat wensen, naar België komen, wat ook veelvuldig gebeurt.

Van wie gaat deze regeling uit? Om welke redenen werd hiertoe beslist? Van waar komt deze discriminatie? Waarom wordt de mogelijkheid om het verlof buiten de *mission area* door te brengen ook niet geboden aan militairen met een opdracht van vier maanden? Voor verwanten op het thuisfront is een afwezigheid van vier maanden al even erg als een afwezigheid van zes maanden. Welke verloffregeling kennen de andere nationaliteiten ter plaatse? Ik denk aan de Luxemburgers, de Grieken en de Oostenrijkers.

Louter financiële argumenten kunnen voor deze discriminatie bezwaarlijk worden aangevoerd, aangezien de militairen, naar ik ter plaatse mocht vernemen, bereid zijn de kosten van de verplaatsing zelf te dragen. De verplaatsingskosten van partners die naar de *mission area* overkomen, moet nu ook verplicht door de militairen zelf worden gedragen. De veiligheid van de partners die in de *mission area* overnachten kan, zoals wij zelf mochten ondervinden, voor problemen zorgen. Wie draagt de verantwoordelijkheid wanneer er iets gebeurt met de bezoekende echtgenote?

Bovendien is het mijns inziens onverantwoord militairen te verplichten tot een leven zonder seksuele omgang gedurende vier maanden. Voor de jonge en sterke mannen die we ter plaatse mochten ontmoeten, kan dit toch bijzonder moeilijk zijn en het is niet denkbeeldig dat zij ingaan op de voorstellen van de plaatselijke bevolking. Vergeten wij namelijk niet dat het militair bedrijf in oorlogs- en crisissituaties zo kan ingrijpen in het gedrag van mensen dat in momenten van ontspanning drempels en remmen wegvallen. Helaas, op die manier is het gevaar niet denkbeeldig dat het HIV wordt geïmporteerd. Sinds 1985 zouden er reeds 42 Belgische militairen gedurende een buitenlandse opdracht met het HIV besmet geraakt zijn.

Worden de manschappen in de praktijk nog steeds gescreend op HIV vooraleer ze worden toegelaten tot het leger of de rijkswacht? Hoeveel mensen werden tijdens hun missie in het buitenland, in Somalië of Ruanda bijvoorbeeld, besmet met het HIV of met een andere seksueel overdraagbare aandoening? Graag kreeg ik van de minister geactualiseerde cijfers hieromtrent. Hoeveel militairen vroegen bij hun thuiskomst om een aidstest?

In dit kader had ik ook graag vernomen op welke manier de aidspreventie verloopt bij de manschappen te velde. Zijn er steeds voldoende condooms ter beschikking? Hoe zijn ze te verkrijgen? Is de drempel bij de bedeling hoog of laag? Zijn er condoomautomaten in de kazernes?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mevrouw de Voorzitter, de vraag van de heer Goris omvat twee gedeelten, een eerste over de verloffregeling en een tweede over de gevaren voor de besmetting met het Aids-virus.

Inzake de verloffregeling kan ik meedelen wat volgt. De grotere detachementen, zoals Belbat en Beluga, worden voor een duur van vier maanden ingezet. Voor kleinere groepen of geïsoleerde militairen die in internationale samenwerkingsverbanden zijn opgenomen, belooft de zendingsduur zes maanden of meer.

Tijdens de duur van hun opdracht wordt de toekenning van normale verloven opgeschort zonder dat die daarom verloren gaan. Tijdens de opdracht kan een UNO-verlof worden bekomen van maximaal 2,5 dagen per maand inzet. De toekenning van dit verlof blijft echter ondergeschikt aan de opdracht en aan de noden van de dienst die worden bepaald door de plaatselijke commandant.

Het ligt voor de hand dat het niet mogelijk is personeel van operationeel ingezette eenheden met verlof te zenden buiten de operatiezone, en op die wijze het risico te lopen dat de inzetbaarheid van de eenheid wordt aangetast. Het verlof in de operatiezone kan overigens op gelijk welk ogenblik worden ingetrokken.

Familieleden die een bezoek brengen aan deze militairen, doen dit op eigen risico.

Het onderscheid tussen de regeling voor militairen die vier maanden in opdracht zijn en zij die voor minstens zes maanden in ex-Joegoslavië vertoeven, berust zowel op de duur — een verschil van nagenoeg 50 pct. — als op de aard van de inzet, enerzijds een opdracht in groepsverband met de eigen eenheid, anderzijds eerder stafwerk in internationale samenwerkingsverbanden.

De verlofregeling van de andere naties is mij niet bekend. Er kan worden aangestipt dat de meeste andere legers in een minimale verblijfsduur van zes maanden voorzien. Wij hebben de verblijfsduur beperkt om de sociale druk op de militair en zijn familie zo laag mogelijk te houden.

Mevrouw de Voorzitter, ik beland nu bij het gedeelte over het besmettingsgevaar met het HIV. De heer Goris vraagt hoeveel militairen tijdens buitenlandse opdrachten reeds werden besmet met het HIV of met andere seksueel overdraagbare ziekten en hoeveel militairen bij hun terugkeer om een aids-test hebben verzocht.

Ik wil erop wijzen dat militairen het recht hebben vrij een geneesheer te kiezen. Eens terug van hun zending kunnen zij zich naar keuze wenden tot een burgergeneesheer of tot de militaire geneeskundige dienst. Het is dus onmogelijk allesomvattende statistische gegevens mee te delen. Het is perfect mogelijk dat militairen een aandoening hebben opgelopen zonder dat de militaire geneeskundige dienst daarvan kennis heeft gekregen. Verder is het wetenschappelijk niet steeds mogelijk het ogenblik van de besmetting met precisie te bepalen. Dit geldt in het bijzonder voor virale besmettingen. Het is dus onmogelijk met stelligheid te beweren dat een besmetting, vóór, tijdens of na een zending plaatsvond. De vraagsteller zal dus willen begrijpen dat mijn antwoorden op zijn vragen noch volledig, noch relevant kunnen zijn. Rekening houdend met wat voorafgaat, kan ik meedelen dat het aantal militairen dat in het buitenland met het HIV besmet raakte, minder dan tien bedraagt. Cijfers over andere seksueel overdraagbare aandoeningen zijn niet voorhanden. Tijdens de laatste drie jaar hebben ongeveer duizend militairen bij hun terugkomst om een aids-test verzocht bij de militaire medische diensten.

Voor de preventie te velde neemt het medisch team ter plaatse alle mogelijke maatregelen. Condooms worden gratis en in voldoende hoeveelheid ter beschikking gesteld. De verstrekking ervan gebeurt door de geneesheer buiten de militaire hiërarchie om en wordt niet geregistreerd.

Tot slot kan ik melden dat een screening op HIV bij kandidaat-militairen slechts plaatsvindt in het kader van de werving van kandidaat-bloedgevers.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mevrouw de Voorzitter, ik wil toch verduidelijken dat er mijns inziens een verband bestaat tussen een langdurig verblijf in het buitenland en het gevaar voor de import van het HIV. Vandaar dat ik beide zaken in één vraag heb ondergebracht.

Van de minister wil ik meer klaarheid bekomen over de screening op HIV van militairen vóór hun toelating tot de strijdkrachten. In dit verband verwijs ik naar de nota van de heer de

Donnéa, voorganger van de huidige minister van Landsverdediging, ondertekend op 10 juni 1987 strekkende tot de invoering van een verplichte aids-test voor een aantal categorieën waaronder de kandidaat-officieren, de kandidaat-piloten en de personen afkomstig uit risicogroepen.

De generale staf meldt dat deze verplichte test zou zijn afgeschaft. Andere bronnen — onder andere het aids-infoteam — hebben mij laten weten dat deze test voor genoemde groepen nog steeds niet werd afgeschaft. Zijn er nog screenings? Zo ja, zijn ze er alleen voor genoemde groepen? Hoeveel militairen zijn erbij betrokken?

Met betrekking tot de verlofregeling voor militairen die vier maanden in ex-Joegoslavië verblijven en hun partner of echtgenote dus niet of slechts onder zeer moeilijke omstandigheden kunnen ontmoeten, wil ik de minister beleefd verzoeken bij de overheden van de UNO en de IFOR aan te dringen op een soepele toekenning van verloven buiten de operationele zone. Zelf was ik dertien maanden onder de wapens en ik weet dat het militaire apparaat zich gebruikelijk verschuilt achter de inzetbaarheid in de operatiezones en achter de noden van de dienst. Via een regeling met aflossingen kan men er wellicht toe komen dat alle militairen hun verloven kunnen opnemen. Gezien het sociale aspect van dit probleem moet de minister mijns inziens op de goede wil van de militaire autoriteiten beroep doen. Wanneer de aan de gang zijnde debatten in het Parlement zullen zijn afgesloten, gaat het parlementair reces in en vertrekken velen van ons op vakantie. De militairen dienen net als wij de natie en zij hebben recht op aandacht voor hun sociale rechten.

Mevrouw de Voorzitter, ik weet dat condooms gratis ter beschikking worden gesteld van onze jongens, maar op zich volstaat dit niet. Het is niet absoluut zeker dat elke geneigd is om spontaan naar de geneesheer van de eenheid te stappen en zich te melden als kandidaat-condoomgebruiker. Die drempel ligt te hoog. Er moet dus worden overwogen hoe de militairen zich op een anonieme en zeer discrete manier van voorbehoedsmiddelen kunnen voorzien. Er moet worden voorkomen dat militairen met een partner in België zich onder de gegeven omstandigheden niet tot de eenheidsgeneesheer durven wenden en het risico lopen op een besmetting bij een toevallige escapade met één of andere plaatselijke schone. Ik zie het al gebeuren. De arme man durft hierover bij zijn thuiskomst niets kwijt aan zijn vrouw en ook zij wordt dus besmet. Vandaar is voor de bedeling van condooms de laagst mogelijke drempel aangewezen.

Mevrouw de Voorzitter, graag had ik nog een kort antwoord op de bijkomende vragen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mevrouw de Voorzitter, van de eerste en de derde bemerking kan ik enkel akte nemen.

In antwoord op de tweede bemerking over de screening op HIV kan ik enkel herhalen dat deze beperkt blijft tot de kandidaat-bloedgevers.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Dames en heren, de agenda van de openbare vergadering van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden is afgewerkt.

L'ordre du jour de la réunion publique de la commission des Affaires étrangères est ainsi épuisé.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 15 h 55 m.)

(La séance est levée à 15 h 55 m.)